

FAŠISTA? DEMOKRAT? ŠPION?

Trojí život Vladimíra Pekelského

Niklas Platzer

Studie zkoumá komplexní a rozporuplný život Vladimíra Pekelského (1920-1975), symbolické postavy bouřlivé politické scény střední Evropy 20. století. Pekelského životopis je možné rozdělit do tří fází: jeho rané angažmá jako člen fašistického mládežnického hnutí Vlak, jeho pozdější role demokratického exilového politika a vydavatele v západním Německu a nakonec jeho nucená spolupráce jako (dvojitého) agenta pro československou Státní bezpečnost (StB). Autor studie zkoumá za pomoci mikrohistorického přístupu vzájemné působení osobních schopností, politického oportunismu a strukturálních omezení, které formovaly Pekelského jednání na pozadí poválečného exilu a špionáže během studené války. Jeho život ilustruje ambivalenci a křehkost exilové politiky poznamenané ideologickými posuny, vnitřními rivalitami a neustálým nebezpečím infiltrace tajnými službami. Jeho manželství s Marií Terezií Pekelskou, která sama byla agentkou StB, tento příběh ještě více komplikuje a ukazuje propojení osobních a politických dimenzí špionáže. Autor odmítá zjednodušující morální kategorizace a místo toho se vyslovuje pro diferencované chápání individuální odpovědnosti v rámci širšího sociopolitického souboru tlaků. Pekelského rozsáhlý archivní materiál, který je paradoxně výsledkem jeho špionážní činnosti, nabízí cenné poznatky o dynamice československé exilové komunity. Jeho biografie tak v konečném důsledku slouží jako čočka, skrz kterou je možné zkoumat širší historické procesy politického exilu, loajality a zrady v době studené války.